

V Międzynarodowa Konferencja INTERPOLU

18-20 września 2007 r. w Wieliczce odbyła się V Międzynarodowa Konferencja Interpolu: *Zwalczanie nielegalnego obrotu skradzionymi dobrami kultury w Europie Wschodniej i Środkowej.*

Począwszy od połowy lat 90. Interpol organizuje tego typu konferencje w ramach projektu ICON, co trzy lata: 1995 – Czechy (Praga), 1998 – Węgry (Budapeszt), 2001 – Chorwacja (Brijuni), 2004 – Rumunia (Sinaia). Stanowią one najważniejsze międzynarodowe forum wymiany doświadczeń w zwalczaniu zaboru, przemytu i nielegalnego handlu dobrami kultury. Do organizacji piątej z kolei konferencji w roku bieżącym aspiracje zgłaszała także Słowenia.

Jako główne cele konferencji zostały wskazane:

- wymiana informacji na temat przestępczości skierowanej przeciwko dobrom kultury w Europie Środkowej i Wschodniej (kategorie kradzionych przedmiotów, siatki przestępcze),
- analiza rozwoju sytuacji w krajach tego regionu Europy, w trzy lata po IV konferencji w Sinaia,
- analiza różnego rodzaju zagrożeń dla spuścizny kulturowej związanej z religią i dokumentami (książki, archiwa, manuskrypty) oraz sposobów ochrony miejsc ich przechowywania,
- analiza międzynarodowych konwencji dotyczących ochrony spuścizny kulturowej,
- analiza możliwości kontroli sprzedaży dóbr kultury przez Internet.

Konferencja została objęta patronatem ministra spraw wewnętrznych i administracji. Na czele Komitetu Organizacyjnego V Międzynarodowej Konferencji Interpolu stał komendant główny Policji insp. Tadeusz Budzik. Podkreślić należy szczególnie wysiłek organizacyjny Biura Wywiadu Kryminalnego Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, współpracujących w sprawach merytoryczno-programowych i pracach przygotowawczych

z Departamentem Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA.

W konferencji wzięło udział ponad 130 przedstawicieli Komisji Europejskiej, UNESCO, WCO (Światowa Organizacja Cel), UNIDROIT (Międzynarodowy Instytut Unifikacji Prawa Prywatnego), ICOM (Międzynarodowa Rada Muzeów) oraz instytucji kultury, służb celnych i policyjnych – państw-członków Interpolu (Austria, Azerbejdżan, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Dania, Francja, Hiszpania, Holandia, Litwa, Łotwa, Macedonia, Meksyk, Niemcy, Serbia, Słowacja, Szwajcaria, Stany Zjednoczone, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania, Włochy). Mimo ponowienia informacji i zaproszenia przez Sekretariat Generalny Interpolu w Lyonie, w konferencji nie były reprezentowane: Rosja, Czechy, Rumunia, Mołdawia i Estonia.

Ze strony polskiej w konferencji uczestniczyli funkcjonariusze Centralnego Biura Śledczego, Biura Kryminalnego i Biura Wywiadu Kryminalnego KGP oraz koordynatorzy ds. ochrony dóbr kultury z wydziałów kryminalnych wszystkich komend wojewódzkich Policji, oddziałów Straży Granicznej i izb Służby Celnej. Obecni byli także przedstawiciele wyspecjalizowanych instytucji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych oraz Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, a także przedstawiciele kilku wydziałów prawa ośrodków akademickich współpracujących z organami ścigania w tej dziedzinie (uniwersytety w Gdańsku i Wrocławiu).

Konferencję otworzył Paweł Solocho, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, szef Obroony Cywilnej Kraju, zapewniając, iż resorty spraw wewnętrznych i administracji oraz

kultury i dziedzictwa narodowego aktywnie podejmują różnorodne działania, wpisujące się w Narodowy Program Kultury *Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Narodowego na lata 2004-2013* oraz w Program zapobiegania przestępczości *Razem bezpieczniej*. Wyrzcił przekonanie, że konferencja w Wieliczce będzie kolejnym krokiem na drodze poprawy efektywności współpracy międzynarodowej poszczególnych służb, instytucji i organizacji w aktywnej ochronie narodowego, europejskiego i światowego dziedzictwa.

Zastępca komendanta głównego Policji insp. Ferdynand Skiba, nadzorujący służbę kryminalną, stwierdził natomiast, że polska Policja przykłada należyłą wagę do działań operacyjno-śledczych zorientowanych na poszukiwanie dóbr kultury utraconych w wyniku przestępstwa, jak i do działań prewencyjnych zmierzających do ograniczenia skali przestępczości skierowanej przeciwko dziedzictwu kulturowemu.

Obrady, w których wzięło udział kilkudziesięciu prelegentów, toczyły się w znakomicie przygotowanej przez kierownictwo Kopalni Soli w Wieliczce komorze „Warszawa”. Przewodniczył im mł. insp. Mirosław Karpowicz, główny specjalista Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA, którego wspomagali Jean-Pierre Jouanny i Karl-Heinz Kind z Sekretariatu Generalnego Interpolu w Lyonie. Kuluarowe dyskusje toczyły się także podczas uroczystych kolacji wydanych przez ministra spraw wewnętrznych i administracji na zamku w Niepołomicach oraz przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego w Muzeum Narodowym w Krakowie.

Konferencji towarzyszyła specjalnie przygotowana przez Ośrodek Ochrony Zbiorów

Publicznych wystawa, ilustrująca różne aspekty przestępczości skierowanej przeciwko dziedzictwu kulturowemu. Uczestnicy konferencji mieli także okazję zapoznania się ze zbiorami krakowskiego Muzeum Narodowego.

Na zakończenie konferencji przyjęta została deklaracja następującej treści:

Uczestnicy V Międzynarodowej Konferencji dotyczącej Zwalczania Nielegalnego Obrotu Dobrami Kultury Skradzionymi w Europie Wschodniej i Środkowej, MAJĄC ŚWIADOMOŚĆ licznych zagrożeń, jakie są rezultatem nielegalnych działań związanych z dobrami kultury we wszystkich regionach świata, MAJĄC NA UWADZE wyjątkowo niski stan bezpieczeństwa przedmiotów kultu religijnego w Europie Wschodniej i Środkowej,

STWIERDZAJĄC, że dokumentacja dotycząca rejestracji dóbr kultury i strategii zapobiegania kradzieżom są niewystarczające,

UZNAJĄC, że walka z nielegalnym obrotem dobrami kultury wymaga współpracy na poziomie międzynarodowym,

MAJĄC NA UWADZE „Podstawowe środki dotyczące dóbr kultury sprzedawanych za pośrednictwem Internetu” wspólnie zalecane przez UNESCO, ICOM oraz INTERPOL,

UWZGLĘDNIAJĄC narzędzia pomagające w komunikacji i prowadzeniu dochodzeń opracowane przez Sekretariat Generalny INTERPOLU,

ZALECA państwom członkowskim:

1. *Dostosowanie prawa krajowego dotyczącego ochrony dóbr kultury i środków przeznaczonych na walkę z przestępczością przeciwko dobrom kultury do potrzeb zaistniałych na ich terytorium;*

2. *Informowanie UNESCO o przepisach prawa krajowego dotyczącego dóbr kultury i o zmianach w ich zakresie, tak aby UNESCO mogło rejestrować ich treść w bazie danych dotyczących ustawodawstwa;*

3. *Rozważenie możliwości ratyfikacji Konwencji UNESCO z 1970 r. i Konwencji UNIDROIT z 1995 r., o ile już nie są ich stronami;*

4. *Wprowadzenie na poziomie krajowym ścisłej i stałej współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami, służbami i organami, na których spoczywa obowiązek ochrony dóbr kultury;*

5. *Poprawę ochrony muzeów, zbiorów publicznych, miejsc kultu religijnego i stanowisk archeologicznych;*

6. *Zachęcanie do tworzenia wykazów zawierających zdjęcia i opisy zgodne z normami uznanymi w skali międzynarodowej, takimi jak Object ID, a także zachęcanie ICOM i UNESCO do proponowania szkoleń na temat Object ID w ich państwach członkowskich;*

7. *Prowadzenie regularnych kontroli rynku dzieł sztuki i sprzedaży dóbr kultury za pośrednictwem Internetu oraz zachęcanie do stosowania „Podstawowych środków dotyczących dóbr kultury sprzedawanych za po-*

średnictwem Internetu”;

8. *Zgłaszanie do Sekretariatu Generalnego INTERPOLU praktycznych informacji na temat skradzionych dóbr kultury i przedmiotów skradzionych bądź odnalezionych, a także informacji dotyczących przestępców i siatek przestępczych zajmujących się obrotem dóbr kultury, w celu rejestracji danych i wykorzystania ich w analizie kryminalnej;*

9. *Korzystanie z bazy danych INTERPOLU eASF dotyczącej dzieł sztuki w kwestiach dotyczących przestępstw na odległość i otwarcie dostępu do tej bazy danych nie tylko Centralnym Biurom Narodowym, ale także innym służbom posiadającym uprawnienia do prowadzenia dochodzeń związanych z dobrami kultury;*

10. *Zgodnie z Ramową Decyzją z dn. 13 czerwca 2002 w sprawie wspólnych zespołów śledczych, wydaną przez Radę Unii Europejskiej, rozważyć utworzenie, na podstawie umów dwustronnych i wielostronnych, wspólnych zespołów odpowiadających za prowadzenie dochodzeń w związku z przestępstwami przeciwko dobrom kultury;*
11. *Zachęcanie władz, którym podlegają służby pocztowe, do wzmocnienia kontroli paczek mogących zawierać dobra kultury nielegalnego pochodzenia.*

Dość należy, że to druga tego typu konferencja zorganizowana w Polsce w ostatnich latach. Trzy lata temu, w dniach 3-5 listopada 2004 r. odbyła się w Szczytnie konferencja: *Międzynarodowa współpraca służb policyjnych, granicznych i celnych w zwalczaniu przestępczości przeciwko zabytkom*, zorganizowana z polskiej inicjatywy przez Międzyresortowe Centrum do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej i Międzynarodowego Terroryzmu, Wyższej Szkoły Policji i Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. W jej trakcie miało miejsce zawarcie czterostronnego Porozumienia pomiędzy ministrem finansów, ministrem kultury, komendantem głównym Policji i komendantem głównym Straży Granicznej w sprawie współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu zza granicy zabytków, które wówczas spotkało się z uznaniem i zainteresowaniem przedstawicieli innych krajów europejskich i do którego nawiązywano także podczas wrześniowej konferencji w Wieliczce. ■

